

Ομιλία του Αντιπεριφερειάρχη Ανατολικής Αττικής τη 2^η ημέρα του συνεδρίου στο πάνελ με θέμα: «**ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ**»

Λαύριο 9 Ιουνίου 2018

Η Ανατολική Αττική διαχρονικά έζησε κάτω από τη σκιά της Αθήνας και ελάχιστα είναι γνωστή στο ευρύ κοινό η συνεισφορά της στην ανάπτυξη του αθηνοκεντρικού κράτους τόσο από τον γεωργικό τομέα αλλά κυρίως από τα μεταλλεία του Λαυρίου. Έτσι μια τεράστια πολιτιστική κληρονομιά όσο και ένα πλήθος μνημεία είτε από την αρχαία εποχή είτε νεώτερα περιμένουν από εμάς να κάνουμε τις ανάλογες προσπάθειες προκειμένου να αναδειχθούν και να γίνουν προσβάσιμα στο ευρύ κοινό.

Ανατρέχοντας τον χώρο μας και ξεκινώντας από τον ναό του Ζωστήρα Απόλλωνα και πιο δίπλα το Σπήλαιο του Νυμφολήπτου, την Λαυρεωτική που θα κάνω στην συνέχεια πιο αναλυτική αναφορά, την Βραυρωνίδα Αρτέμιδα με το Μουσείο της, το ναό της Ταυροπόλου Αρτέμιδος στην Λούτσα, τα παλαιοντολογικό πλούτο του Πικερμίου, τον τεράστιο χώρο του Μαραθώνα με τις αρχαιότητες όλων αρχαιολογικών περιόδων σε συνδιασμό με το μοναδικό περιβαλλοντικό πάρκο Σχινιά (υγροβιότοπος – δάσος), Ραμνούντας, Αμφιαράειο είναι μερικοί χώροι που ενδεικτικά αναφέρω.

Αν τα παραπάνω συνδυαστούν με τα νεώτερα ευρήματα από τις ανασκαφές για τα μεγάλα έργα, Αεροδρόμιο, Ιππικό Κέντρο στην Μερέντα, Αττική Οδός, το πρόσφατα αποκαλυφθέν αρχαίο θέατρο στις Αχαρνές κατανοούμε πόσο ακόμη άγνωστη είναι η Αττική.

Σε αυτά πρέπει να προστεθούν και τα πολλά μνημεία της βυζαντινής, μεσαιωνικής αλλά και νεώτερης περιόδου, όπως τα διάσπαρτα παντού ξωκλήσια, μοναστήρια, πύργοι, Τατόι κλπ., για να πάρουμε μόνο μία μικρή ιδέα για τα ποια είναι η περιοχή μας από πλευράς πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το τι σηματοδοτεί λοιπόν το Λαύριο μέσα σε αυτή την γεωγραφική ενότητα, και την σπουδαιότητα του τόσο για την αρχαιότητα όσο και για τη νεώτερη Ελλάδα είναι λίγο πολύ γνωστό σε όλους μας.

Σήμερα λοιπόν, καλούμαστε να διαχειριστούμε αυτή την τεράστια φυσική, αρχαιολογική αλλά και ιστορική κληρονομιά και να την αναδείξουμε και για εμάς αλλά και για τις επόμενες γενιές. Χωρίς αμφιβολία τις τελευταίες δεκαετίες έχει γίνει μια πολύ μεγάλη προσπάθεια για την ανάδειξη αλλά και

την αξιοποίηση της μοναδικής αυτής πολιτιστικής κληρονομιάς από πολλούς κρατικούς, τοπικούς αλλά και επιστημονικούς φορείς, καθώς και από επιστήμονες και ευαισθητοποιημένους πολίτες του τόπου. Για τον λόγο αυτό, έχουν ήδη τεθεί οι βάσεις για αυτό που επιχειρούμε να κάνουμε σήμερα. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν και είναι σωστός ο χρόνος σήμερα για να εξετάσουμε τις δυνατότητες για να αναδείξουμε και να αξιοποιήσουμε περαιτέρω την πολιτιστική κληρονομιά του Λαυρίου, καθώς βρισκόμαστε λίγους μόνο μήνες μετά το πρόσφατο Αναπτυξιακό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε εδώ, από το οποίο προέκυψαν οι άξονες της ανάπτυξης ολόκληρης της Ανατολικής Αττικής.

Η Περιφέρεια Αττικής στηρίζει όλες τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες για την ιστορική ανάδειξη της περιοχής, την προβολή και ανάδειξη των αρχαιοτήτων και αρχαιολογικών χώρων – μνημείων της Λαυρεωτικής και σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, τον Δήμο Λαυρεωτικής και την Εταιρεία Μελετών Λαυρεωτικής υλοποιεί αυτή την περίοδο ένα σπουδαίο έργο που αφορά στην αποκατάσταση και ανάδειξη σημαντικών μνημείων του πολιτισμού και της ιστορίας της Λαυρεωτικής.

1. Ήδη από το 2016 έχει ξεκινήσει η διαδικασία (μέσω της σύναψης Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και το ΕΜΠ), για την υλοποίηση του έργου **«Μουσείο Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου»** στο διατηρητέο συγκρότημα Μηχανουργείου στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι 2.686.500,00€ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Φορέας εκτέλεσης του έργου θα είναι το ΕΜΠ με την επιστημονική αρωγή των εξειδικευμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης αποτελεί η υλοποίηση τριών Υποέργων:

- Διατηρητέο Συγκρότημα Μηχανουργείου στο Τ.Π.Π.Λ. – Διαμόρφωση Μουσείου Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου – Οικοδομικά

- Συντήρηση και Αποκατάσταση Αρχαιακού Υλικού καθώς και Μεταλλικών και Ξύλινων Αντικειμένων για τη διαμόρφωση Μουσείου Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου
- Μουσειολογική – Μουσειογραφική Εφαρμογή για τη δημιουργία του Μουσείου Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου.

Σκοπός του έργου είναι η σύνδεση του Μουσείου Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου με τις δραστηριότητες του Τεχνολογικού-Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου, ώστε να αποτελέσει μοναδικό παράδειγμα ενός σύγχρονου μουσείου, προβάλλοντας τις έννοιες «ιστορικό περιεχόμενο – αντικείμενο – δρώμενα – σύγχρονη βιομηχανία – κοινωνική διάσταση».

Επιπλέον, το Μουσείο Μεταλλείας – Μεταλλουργίας Λαυρίου αναμένεται να συμβάλλει μεταξύ άλλων στην αντίληψη του βιομηχανικού μουσείου όχι μόνο ως τόπου συλλογής, προστασίας και προβολής τεκμηρίων και αντικειμένων, αλλά και της κοινωνικής ιστορίας, στην ανάδειξη της φυσικής ιστορίας του Λαυρεωτικού χώρου (γεωλογία, μεταλλοφορία, κοιτασματολογία, ορυκτά που έτυχαν παραγωγικής εκμετάλλευσης – μεταλλεύματα), καθώς και στη συγκριτική παρουσίαση της αρχαίας και νεότερης μεταλλευτικής – μεταλλουργικής τεχνικής και την ανάδειξη της βιομηχανικής και αστικής αρχιτεκτονικής βιομηχανικών χωριών και της πολεοδομικής εξέλιξης της μεταλλευτικής πόλης του Λαυρίου.

2. Στην τελική ευθεία μπαίνει το έργο της **«Αποκατάστασης διατηρητέου κτίσματος για τη δημιουργία Μουσείου Κεραμικής – ΑΚΕΛ “ΠΑΝΟΣ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ” και της διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου στο Λαύριο Αττικής»**. Το έργο αυτό, συνολικού προϋπολογισμού 846.945,94€ (με ΦΠΑ) είναι ενταγμένο στο Πρόγραμμα Εκτελεστέων Έργων της Περιφέρειας Αττικής και έχει ως αντικείμενο τη μετατροπή του διατηρητέου βιομηχανικού κτιρίου – μνημείου που βρίσκεται εντός του Δημόσιου Ακινήτου ΑΒΚ 710, σε μουσείο κεραμικής. Το έργο περιλαμβάνει την αποκατάσταση – εκμετάλλευση των δύο κενών δεξαμενών καθίζησης και την κάλυψή τους με μια στατικά ανεξάρτητη μεταλλική κατασκευή. Με την

ολοκλήρωση του σημαντικού αυτού έργου πολιτιστικής υποδομής, στόχος είναι το Λαύριο να καταστεί σοβαρός πόλος πολιτιστικής δραστηριότητας.

3. **Επισκευές – Αναδείξεις Πολιτιστικών και Αρχαιολογικών Μνημείων Δήμου Λαυρεωτικής** σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού με χαρακτηριστικότερη την περίπτωση του Αρχαίου Θεάτρου Θορικού, για το οποίο έχει εγκριθεί η αποκατάστασή του, η διαμόρφωση δικτύου διαδρομών πέριξ αυτού και η προστασία και ανάδειξη των μυκηναϊκών τάφων.
4. **Αποκατάσταση της Γαλλικής Σκάλας Λαυρίου**, μνημείου που αποτελεί σημείο αναφοράς για την πόλη, καθώς αναδεικνύει τη μεταλλουργική και μεταλλευτική ιστορία της. Με τη χρηματοδότηση της Περιφέρειας Αττικής για τη διάσωση και αναστήλωσή της, αναμένεται η Γαλλική Σκάλα να μετατραπεί σε ζωντανό μνημείο και τουριστικό αξιοθέατο. Το ύψος του έργου ανέρχεται σε 2.210.000€.
5. **Αποκατάσταση Διατηρητέου κτιρίου «Οικία Μπία» στην Κερατέα**, προϋπολογισμού 1.300.000,00€
6. **Επισκευή των όψεων του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Κερατέας και διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου**, προϋπολογισμού 430.000,00€
7. **Ανέγερση Πολιτιστικού Κέντρου Ποντίων** με χρηματοδότηση της Περιφέρειας ύψους 800.000€ (αποπεράτωση του κτιρίου και του περιβάλλοντος χώρου αυτού).
8. Ένα μεγάλο στοίχημα για την Ανατολική Αττική είναι η δημιουργία ενάλιων επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων στους Δήμους Λαυρεωτικής και Μαραθώνος. Το πρώτο παγκοσμίως, **«καταδυτικό πάρκο»** με αρχαία ναυάγια, πρόκειται να δημιουργηθεί στη ζώνη: Ν. Ευβοϊκού - Σουνίου, προς αναβάθμιση της περιοχής, με την αξιοποίηση του ιδιαίτερα ενδιαφέροντος ενάλιου πολιτιστικού αποθέματος της χώρας. Το καταδυτικό αυτό πάρκο με τα αρχαία ναυάγια στον ευρύτερο χώρο του ευβοϊκού κόλπου, ένα «υποβρύχιο μουσείο» υψηλών προδιαγραφών είναι μια πρόκληση για την ανάπτυξη μιας νέας μορφής τουρισμού, του καταδυτικού τουρισμού, που μπορεί

να γίνει παγκόσμιος πόλος έλξης και να αποτελέσει μια μεγάλη ευκαιρία για τη χώρα μας. Γιατί πρόκειται για μια ξεχωριστή πρωτοβουλία που αναδεικνύει με μοναδικό τρόπο τον πολιτισμό και το περιβάλλον με φόντο το δυνατό χαρτί της Ελλάδας, τη θάλασσά της. Για να μπορέσει να προχωρήσει αυτή η προσπάθεια χρειάζεται να γίνουν κάποιες νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες ευελπιστούμε να γίνουν σύντομα για να μπορέσει να γίνει πραγματικότητα αυτό το έργο.

9. Επιπλέον, να αναφέρω ότι όσον αφορά στο **ιστορικό κτίριο «Ευτέρπη»**, ένα νεοκλασικό κτίριο φορτωμένο με πολλές μνήμες, βρισκόμαστε σε στάδιο αναμονής της μελέτης για να προχωρήσουμε στην συντήρηση – αποκατάσταση του κτιρίου. Η «Ευτέρπη» χτίστηκε το 1893 από τη Γαλλική Εταιρεία Λαυρίου για να στεγάσει την ομώνυμη φιλαρμονική της ορχήστρα.
10. Ένα ακόμα σημαντικό έργο, στο οποίο αναφέρθηκε και ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας στην ομιλία του εδώ στο Λαύριο, είναι η **αποκατάσταση και προσβασιμότητα στον χώρο της εξορίας της Μακρονήσου**, για την οποία υπάρχει μια εξαιρετική πρωτοβουλία σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να ανακηρυχθεί από την UNESCO σε Μνημείο Παγκόσμιου Πολιτισμού. Ο Πρωθυπουργός ανέφερε επίσης ότι θα εξεταστεί στο επόμενο διάστημα η θεσμική δυνατότητα προκειμένου η Μακρόνησος να επανέλθει και διοικητικά στον Δήμο Λαυρίου και την Περιφέρεια Αττικής όπου ανήκει.
11. Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ στις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώσαμε από κοινού με τον Δήμο Λαυρεωτικής, την Εταιρεία Μελετών Λαυρεωτικής και άλλους φορείς της περιοχής, καθώς και τις εκδηλώσεις που είτε χρηματοδοτήσαμε είτε θέσαμε υπό την αιγίδα μας, ξεκινώντας από τις συναυλίες – μουσικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούμε τα τελευταία τρία χρόνια Αρχαίο Θέατρο Θορικού, στο πλαίσιο της προσπάθειας για την αποκατάσταση, την αξιοποίηση και την ανάδειξη του αρχαιότερου θεάτρου στον ελλαδικό χώρο. Συγκεκριμένα, το 2015 και το 2016 διοργανώσαμε συναυλίες με την Καμεράτα – Ορχήστρα Φίλων της Μουσικής και το 2017 συναυλία -

αφιέρωμα στον Ισπανό ποιητή Φεδερίκο Γκαρσία Λόρκα, με τον Μανόλη Ανδρουλιδάκη, το Quarteto L'anima + κόντρα μπάσο και τη φιλική συμμετοχή της ερμηνεύτριας Καλλιόπης Βέττα και της Χορωδίας Λαυρίου. Επιπλέον, στηρίξαμε τις εκδηλώσεις για τον εορτασμό των 150 χρόνων από την ίδρυση του Νεότερου Λαυρίου, καθώς και τη 16^η Επιστημονική Συνάντηση Νοτιοανατολικής Αττικής που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων αυτών, αλλά και άλλες εκδηλώσεις όπως είναι η Γιορτή Μελιού στην Κερατέα που αποτελεί θεσμό για την πόλη και θεατρικές παραστάσεις στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου στο πλαίσιο του Διαπολιτισμικού Πανευρωπαϊκού Project "Meeting the Odyssey" και πολλές ακόμα εκδηλώσεις.

Αγαπητοί φίλοι,

Με την σύντομη αυτή αναφορά μου τόσο στην ευρύτερη Ανατολική Αττική, όσο και την Λαυρεωτική που σήμερα μας φιλοξενεί προσπάθησα να δώσω ένα μικρό στίγμα του τεράστιου έργου που έχουμε μπροστά μας για την ανάδειξη και προβολή αυτού του σπουδαίου πολιτιστικού πλούτου και κυρίως αυτό που θα πρέπει να μας απασχολήσει είναι πως αυτά τα μνημεία θα γίνουν γνωστά στο ευρύ κοινό και πως οι χώροι αυτοί θα γίνουν επισκέψιμοι και ελκυστικοί σε μεγάλο αριθμό επισκεπτών, κάτι που είναι το ζητούμενο και για την περιοχή μας και κυρίως είναι ένας από τους βασικούς στόχους της σημερινής μας συνάντησης.

Πέτρος Φιλίππου

Αντιπεριφερειάρχης Ανατολικής Αττικής